

Chinese webwinkels veroveren Europa via Luik: “Die autozitjes van Temu zijn levensgevaarlijk”

© Sebastian Steveniers

De luchthaven van Luik werd in ijtempo de Europese toegangspoort voor Chinese webwinkels. Maar die overtreden regelmatig Europese regels. “Perfect nagemaakte Lego, maar dan met kleurstoffen in de blokjes die toxisch zijn.”

Giselle Nath, Sebastian Steveniers
Zaterdag 28 december 2024 om 03:00

dS De
Standaard

Het is pakjestijd en dat hebben ze in de cargoluchthaven van Luik geweten. Bij heldere hemel landt een groot vrachtvliegtuig op het tarmac. De in kartonnen dozen verpakte inhoud daalt via een stelling naar de grond af. Daarna rolt de lading op een rijdend platform verder naar een sorteercentrum. Dat gebeurt meermaals per dag én per nacht, bij meerdere loodsen van Belgisch-Israëliëse, Chinese, maar ook Amerikaanse logistieke bedrijven. Zelfs het Deense scheepvaartbedrijf Maersk opent

hier binnenkort een nieuwe poot voor land- en luchtvervoer van e-commerce. "De feestdagen zijn een piekperiode voor ons, maar Chinees Nieuwjaar is dan weer wat rustiger", zegt Christian Delcourt, woordvoerder van de luchthaven van Luik, die ons rondrijdt op de winderige vlakte. "Dan liggen er veel bedrijven in China stil."

Een klein deel van de één miljard pakjes die hier dit jaar toekomen, eindigt in de kille loods van ECDC Logistics. Dat is een bedrijf dat voor zijn klanten, vooral kleinere bedrijven in China, de douaneformulieren invult en gegevens doorspeelt aan de Belgische douane. Maar die stelt geregeld iets verdachts vast in die verzendingen aan privépersonen. Vergissingen en slordigheden spelen een rol, maar er zijn volgens Ashley Detheux van ECDC Logistics ook Chinese verkopers die "gelijk wat op de papieren zetten". "Sommigen kennen de regels niet, maar anderen zoeken bewust naar achterpoortjes. Vinden ze die niet bij ons bedrijf, dan nemen ze een andere logistieke partner onder de arm, gaan naar een andere luchthaven of zelfs naar een ander land. Dat is nu eenmaal de sector." Op het einde van de loods staan zeker drie rijen volgestapelde rekken met labels als "afgewezen". Die worden in België vaak verbrand of op een andere manier vernietigd.

Lego-personeel ingeschakeld

Wat we vandaag niet kunnen zien, zijn de grotere paletten die een bedrijf als Temu importeert, en waar honderden kleinere pakketjes in zitten – de zogenaamde "matroesjka-verzendingen" (naar de Russische popjes). Die zijn voor de douane moeilijker te controleren, en bovendien openen Chinese bedrijven hier niet zomaar hun deuren. Vijftig procent van alles wat Temu in Europa verkoopt, komt binnen via Luik.

Voor Kristian Vanderwaeren, hoofd van de Belgische douaneadministratie, is de situatie een ware "*Apocalypse now*". "Die Chinese e-commercespelers duwen ons met de rug tegen de muur", zegt hij. "De taak van de douane is de maatschappij beschermen tegen de aanvoer van onveilige, ondergewaardeerde of nagemaakte goederen. Dat is een kwestie van nationale veiligheid. Maar we kunnen die taak niet meer vervullen. Dit jaar zit ik op een miljard aangiftes, voor 180 personeelsleden in Luik. Zelfs met 500 man erbij zou het niet lukken."

Bij douanecontroles van Chinese e-commerceproducten stelt Vanderwaerens administratie defecten, belastingontduiking of overtredingen vast bij 30 procent van de onderschepte pakjes. "Dat zijn verhoudingen die wij vroeger nooit zagen", aldus Vanderwaeren. "Dat is een enorm verlies aan fiscale inkomsten, en oneerlijke concurrentie voor de Belgische retail", voegt Murielle Matthieu van de Belgische douane toe. "Maar uiteindelijk hebben wij hier in Luik nog niet de capaciteit om 1 procent van alles wat toekomt te controleren", zucht ze.

© Sebastian Steveniers

Matthieu neemt ons mee naar een klein kamertje in het douanekantoor, waar een overweldigende geur van plastic en chemicaliën hangt. Hier verzamelt de douane een staalkaart van producten die volgens de Europese wetgeving niet op onze markt mogen komen. "Oortjes voor de smartphone zonder EC-certificaat", zegt ze. "Perfect nagemaakte Lego, maar dan met kleurstoffen in de blokjes die toxisch zijn. Om die dozen op te sporen rekenen we op Lego zelf, dat zijn merk beschermt door daarvoor personeel in Luik te voorzien. Het niveau van vervalsing is immers al heel hoog." Hier liggen ook nepmedicatie en namaakhandtassen – Balineciaga in plaats van Balenciaga.

Geen boetes of straffen

"We moeten erkennen dat de e-commerce al voor de komst van Shein en Temu vaak een loopje nam met de wet", zegt Léa Auffret van de Europese consumentenvereniging Beuc. Die verenigt Testaankoop en al hun Europese tegenhangers. "In 2020 bleek uit tests van onze leden dat maar liefst twee derde van de gekochte producten op sites als AliExpress, Amazon, Ebay en Wish niet voldeed aan de Europese veiligheidsnormen. Dat was al een ontstellend, bijzonder onrustwekkend cijfer." Zo testte de Nederlandse Consumentenbond of die via Amazon en Ebay zelf problematische producten kon aanbieden, zoals kerstlichtjes die door snelle oververhitting brandgevaar vormen, of cosmetica met verboden

producten. "Bleek dat ook die platformen niet actief optreden tegen accounts van malafide verkopers", zegt Auffret.

De nieuwe trend, waar de Chinezen zeker toe bijdragen, is echter wat Auffret de "onbeheersbare volumes" noemt. "Naarmate de volumes stijgen, is de pakkans bijna naar nul gegaan." De Europese consument waant zich dus goed beschermd, maar is omringd door onveilige producten.

"Het bedrijfsmodel van Temu en Amazon is toch anders", vindt Greet Dekocker van Becom, de Belgische federatie voor e-commerce. "Op Amazon kan een aanbieder van goedkope sjaals staan naast een goedkopere aanbieder. Temu werkt met een biedingssysteem, dat Chinese fabriekjes tegen elkaar uitspeelt om aan de laagste prijs te leveren. Alleen de goedkoopste is zichtbaar op hun platform. Dat drijft de kwaliteit stelselmatig naar beneden."

"Onze Spaanse consumentengroep Ceca testte dit jaar een aantal autostoeltjes voor de allerkleinsten gekocht op Temu", bevestigt Auffret. "Uit crashtests bleek dat bij een echt ongeluk, je baby in zo'n stoeltje om het leven komt. Het Belgische Testaankoop kocht deze zomer 25 items voor kinderen op Shein. Bij 10 van de 25 zaten er schadelijke stoffen in. Daaronder een paar sandalen met een weekmaker waarvan de concentratie de wettelijke veiligheidslimiet overschreed." Dat zijn geen toevalstreffers, maar reproduceerbare resultaten. **Want ook het Belgische textiel-laboratorium Centexbel vond in december in twee van de vijf items besteld bij Shein toxische stoffen.** "De Europese normen worden flagrant en straffeloos overtreden", waarschuwt Auffret. "Niemand vreest die normen blijkbaar nog."

Hoe komt dat? Volgens Auffret beschrijft Europese regelgeving wel wat verboden is, maar plaatst men daar geen gevolgen tegenover. Zo is er bijvoorbeeld al heel lang een uitgebreide wet rond chemicaliën in producten. Maar er zijn geen boetes of straffen voor doorverkopers van zulke producten, want die wet stelt hen niet juridisch verantwoordelijk. "Een groot e-commercebedrijf moet alleen maken dat het een aanspreekpunt in de EU heeft om vragen te beantwoorden", zegt Auffret. Bepaalde commerciële spelers in Europa konden in het verleden volgens Auffret maar al te goed leven met zulke softe regels voor productveiligheid. "Maar nu stellen zij vast dat de Chinese spelers hun verkoop schaden, terwijl zij zelf wel hun best doen om Europese regels te volgen."

Daarnaast hanteren Europese douanediens ten volgens Beuc verouderde praktijken. "De klemtoon lag lang op het opsporen van namaakproducten", zegt Auffret. "Fake medicijnen en kopieën van officiële voetbaltruitjes, bijvoorbeeld, naast wapens en drugs. Dat volstaat gezien de huidige volumes aan e-commerce gewoon niet meer." "De Europese politiek heeft de rode loper uitgerold voor niet-Europese spelers", zegt ook Vanderwaeren. "Er zijn allerlei vereenvoudigingen ingevoerd, waardoor alles onder de 150 euro nu nog moeilijk te controleren is. De wetgeving rond btw loopt niet helemaal parallel met die voor de douane, de databanken van beide zijn niet gelinkt. Wij kunnen onmogelijk de oude regels nog toepassen, omdat we vaak zelfs niet weten voor welke prijs iets werd verkocht." Die gaten in de wet worden overigens goed uitgebuit door Chinese en Italiaanse criminele organisaties, die zich ook storten op de e-commerce.

Hervorming Europese douane

Begin dit jaar legde de Europese Commissie een plan neer voor een grote hervorming van de Europese douane. Daaruit zou een soort Europees Agentschap voor Douane kunnen komen, zoals nu al bestaat voor de voedselveiligheid. "Die kan lidstaten helpen met risicoanalyses maken of trainingen geven", zegt Auffret. Ook wil de Commissie een eengemaakt Europees dataplatform. "Als je transparante data wil van Shein of Temu, over wat ze verkopen aan welke prijs, dan moet je dat op Europees niveau eisen", zegt Vanderwaeren. "Dat Europa juridische aansprakelijkheid wil introduceren voor die online verkopers, is ook een enorme stap vooruit."

Maar terwijl consumentenorganisaties en de douane hoopten dat die hervorming nog dit jaar uit de startblokken kon komen, staan de lidstaten wat meer op de rem. "Zij zijn wel overtuigd, maar vragen meer tijd om de hervorming te onderzoeken", zegt Auffret. "Deels is dat begrijpelijk: de afgelopen jaren vroeg Europa al heel wat investeringen aan de landen, en nu komt het eigenlijk met een heel nieuw masterplan voor de douanes. Maar we moeten wel een balans vinden tussen goede wetgeving en snelle wetgeving. Er is vandaag gewoon geen gelijk speelveld meer voor de Europese retailers."

Daarvoor waarschuwt ook Greet Dekocker. "De Chinese staat heeft een duidelijk plan voor e-commerce in Europa, zeker nu de verkoop in China tegenvalt", zegt ze. "Ze subsidiëren het en blazen de verdeelde Europese douanediensden omver. Als we onze Europese economie willen redden, dan moeten we nu optreden."